

TRÁCH NHIỆM GIẢI TRÌNH CỦA CHÍNH PHỦ TRƯỚC NGHỊ VIỆN TRÊN THẾ GIỚI VÀ Ở VIỆT NAM¹

VŨ CÔNG GIAO *

Tóm tắt: Trách nhiệm giải trình của chính phủ trước nghị viện là một đặc trưng quan trọng của các nhà nước dân chủ hiện đại, thể hiện qua việc chính phủ phải báo cáo và giải thích với nghị viện về các quyết định, chính sách và hoạt động của mình cũng như phải sửa chữa, khắc phục những sai sót được phát hiện trong quá trình đó. Giống như nhiều quốc gia khác, ở Việt Nam, trách nhiệm giải trình của Chính phủ trước Quốc hội đã được pháp luật quy định, tuy nhiên hiệu quả thực hiện trong thực tế vẫn còn hạn chế. Bài viết phân tích khái niệm, bản chất, nội dung, phương thức thực hiện trách nhiệm giải trình của chính phủ trước nghị viện trên thế giới và ở Việt Nam, từ đó đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả trách nhiệm giải trình của Chính phủ với Quốc hội ở nước ta trong thời gian tới.

Từ khóa: Trách nhiệm giải trình; chính phủ; nghị viện; quốc hội; Việt Nam

Nhận bài: 25/10/2024

Hoàn thành biên tập: 29/11/2024

Duyệt đăng: 29/11/2024

GOVERNMENT ACCOUNTABILITY TO PARLIAMENT IN THE WORLD AND VIETNAM

Abstract: Government accountability to Parliament is a cornerstone of modern democratic states, requiring governments to report and explain its decisions, policies, and activities to its Parliament, and to rectify any errors discovered during this process. In Vietnam, as in many other countries, the government's accountability to the National Assembly is enshrined in law. However, its implementation in practice is still limited. This article critically examines the concept, nature, content, and methods of implementing government accountability to Parliament, both globally and in Vietnam. It then presents several solutions to improve the effectiveness of the Vietnamese government's accountability to the National Assembly in the coming years.

Keywords: Accountability; Government; Parliament; National Assembly; Vietnam

Received: 25 October 2024; Editing completed: 29 November 2024; Accepted for publication: 29 November 2024

1. Khái quát về trách nhiệm giải trình

Trách nhiệm giải trình (accountability) là một thuật ngữ được sử dụng phổ biến trong các nghiên cứu về quản trị, đặc biệt là quản

trị nhà nước (hay quản trị quốc gia) trên thế giới những năm gần đây. Quan niệm về trách nhiệm giải trình có thể ít nhiều khác nhau, phụ thuộc vào bối cảnh và đối tượng áp dụng, dù vậy, tựu trung có thể xem trách nhiệm giải trình là nghĩa vụ của một chủ thể phải cung cấp thông tin, giải thích, trả lời một cách công khai, minh bạch trong hoạt động của mình trước một hoặc một số chủ thể khác và phải khắc phục những sai sót được phát hiện trong quá trình đó.

* Giáo sư, Tiến sĩ, Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội
E-mail: giaovnu@gmail.com

¹ Nghiên cứu này được thực hiện trong khuôn khổ đề tài nghiên cứu khoa học “Quản trị quốc gia tốt và việc chuyển đổi mô hình quản lý nhà nước ở Việt Nam”, mã số 505.01-2021.07, được tài trợ bởi Quỹ Phát triển khoa học và công nghệ quốc gia (NAFOSTED).